

تحلیل محتوای نشریه‌های علمی - پژوهشی در حوزه موضوعی اقتصاد در سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۹

rashidi235@yahoo.com |

اعظم رشیدی آشتیانی

کارشناس ارشد رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی

حجت‌اله حسن لاریجانی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

پذیرش: ۱۳۹۱/۲/۲۳

دریافت: ۱۳۹۰/۷/۱۶

چکیده: در پژوهش حاضر، تحلیل محتوای مقاله‌های هفت فصلنامه علمی - پژوهشی در حوزه اقتصاد، به منظور تعیین تعداد مقاله‌های منتشر شده، جنسیت، مقطع تحصیلی، مشارکت گروهی نویسندگان و گرایش موضوعی مقاله‌ها در یک دوره پنج‌ساله (۱۳۸۵ - ۱۳۸۹) انجام شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که در دوره پنج ساله، ۹۹۴ مقاله توسط ۲۲۱۵ نویسنده تألیف شده است که بیش از نیمی از آنها، یعنی ۵۳/۸ درصد دو نویسنده دارد. ۱۴/۸ درصد از نویسندگان زن و ۸۵/۲ درصد مرد هستند. میزان تحصیلات اکثر آنها یعنی ۵۹/۸ درصد دکتری است. گرایش موضوعی مقاله‌ها نیز با استفاده از طبقه‌بندی نشریه بین‌المللی ادبیات اقتصادی^۱ در قالب هفده موضوع اصلی قرار گرفت. اختصاص موضوع به هر مقاله در ابتدا با توجه به عنوان، چکیده، کلیدواژه‌ها و سپس با نگاهی اجمالی به متن مقاله انجام شد. نتایج تحلیل موضوعی نشان می‌دهد که بیشترین فراوانی، مربوط به موضوع "اقتصاد مالی" با ۱۵/۹ درصد است. سپس "اقتصاد کلان و اقتصاد پولی" با ۱۵/۸ درصد در مرتبه دوم و "اقتصاد بین‌الملل" با ۱۵/۴ درصد در مرتبه سوم قرار دارد. بیشترین مقاله‌ها درباره سه موضوع مذکور، در فصلنامه‌های پژوهشنامه اقتصادی و تحقیقات اقتصادی چاپ شده است. همچنین بر اساس نتایج پژوهش، موضوع‌های دیگر در نشریه‌های مورد بررسی، کمتر از ۱۰ درصد را به خود اختصاص داده است.

کلیدواژه‌ها: تحلیل محتوا، اقتصاد، نشریه‌های علمی - پژوهشی، مقاله‌های اقتصادی،

نشریات اقتصادی

1. Journal of Economic Literature

مقدمه

رشد و توسعه هر رشته علمی را می‌توان با توجه به فعالیت‌های پژوهشی آن رشته سنجید. تجلی این فعالیت‌ها ممکن است به اشکال گوناگون باشد. یکی از فعالیت‌ها، انتشار نشریه‌های علمی-پژوهشی است. نشریه‌های مذکور، وسیله‌ای مهم و علمی برای توسعه علم و دانش شناخته می‌شوند و کیفیت و کمیت آنها می‌تواند به عنوان شاخصی برای سنجش میزان فعالیت‌های علمی در کشور یا جامعه‌ای خاص مورد استفاده قرار گیرد (دنيس^۱، ۲۰۰۷). این نشریه‌ها که بیشتر در دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسه‌های پژوهشی منتشر می‌شود، در گروه نشریه‌های ادواری قرار می‌گیرد و رسانه انتقال اطلاعات، بررسی‌ها و پژوهش‌های علمی و تخصصی است و در هر یک از رشته‌های علمی، مهم‌ترین شاخص برای سنجش دانش علمی و به ویژه دستاوردهای پژوهشی محسوب می‌شود. این موضوع درباره نشریه‌های علمی - پژوهشی اقتصادی نیز صادق است و مقاله‌های اساتید، پژوهشگران و دانش‌آموختگان رشته اقتصاد در نشریه‌های مذکور می‌تواند یکی از منابع ارزیابی سطح علمی کشور در حوزه اقتصاد محسوب شود و مرجع مورد استفاده مدیران، فعالان اقتصادی، مدرسان و صاحب‌نظران علم اقتصاد باشد. یکی از راه‌های شناخت نشریه‌های مذکور، تحلیل محتوا و دسته‌بندی موضوعی مقاله‌ها و شناخت نوع مطالب منتشر شده در آنهاست. بدین ترتیب، ضمن شناسایی مسائل اقتصادی یک دوره زمانی، زمینه برای هدفمند کردن حرکت‌های علمی و تعیین اولویت‌های پژوهشی فراهم می‌گردد و به شناسایی ضعف‌ها و کمبودهای موجود در تولید اطلاعات علمی منجر می‌شود. از آنجایی که در ایران تا به حال پژوهشی درباره تحلیل محتوای مقاله‌های منتشر شده در نشریه‌های علمی - پژوهشی حوزه اقتصاد انجام نشده است، انتظار می‌رود که پژوهش حاضر در فرایند معرفی این نشریه‌ها مؤثر باشد و بتوان از آن برای ارزش‌گذاری سطح فکری - فرهنگی جامعه (به عنوان یک شاخص توسعه) و یافتن معیاری بهینه برای سنجش تولیدات علمی در حوزه مسائل اقتصادی بهره برد.

بیان مسئله

نشریه‌ها در رفع نیازهای پژوهشگران جایگاه خاصی دارد. ارزش نشریه‌ها، در زمان انتشار و نیز پس از گذشت زمان، انکارناپذیر است. جدیدترین اخبار و اطلاعات، قبل از آنکه در کتاب‌ها منتشر شوند، در نشریه‌های ادواری از طریق مقاله‌ها، نقدها و آگهی‌ها بیان می‌گردد. بسیاری از نشریه‌های پیشرو، در حقیقت راه‌های طبیعی کسب اطلاعات در حوزه‌های پژوهشی محسوب می‌شود و تازه‌ترین

1. Dennis

اطلاعات بیشتر در نشریه‌ها منتشر می‌گردد. ابرامی (۱۳۷۸) معتقد است که ۸۰ تا ۹۰ درصد از منابعی که برای پژوهش مورد استفاده قرار می‌گیرد، نشریه‌های ادواری است. به اعتقاد پژوهشگران حاضر، به دلیل همگام بودن منابع اطلاعاتی مذکور با پیشرفت‌های نوین و منعکس کردن نتایج پژوهش‌ها، سهم بزرگی از بودجه کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی برای اشتراک و خرید آنها صرف می‌شود. پژوهش حاضر با توجه به اهمیت روزافزون نشریه‌های علمی - پژوهشی، به تحلیل محتوای مطالبی می‌پردازد که پژوهشگران به طور مکتوب (مقاله) در نشریه‌های علمی - پژوهشی مربوط به مسایل اقتصادی، در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ منتشر کرده‌اند. تحلیل محتوا کمی و به لحاظ پراکندگی موضوعی انجام می‌شود و نشریه‌ها مورد بررسی مقایسه‌ای قرار می‌گیرد.

هدف و اهمیت پژوهش

هدف پژوهش حاضر، بررسی محتوای مقاله‌های نشریه‌های علمی - پژوهشی درباره اقتصاد در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹، در حوزه‌های ذیل است:

- ۱- تعیین تعداد مقاله‌های منتشر شده در دوره زمانی مورد نظر
  - ۲- بررسی مقاله‌ها به لحاظ همکاری گروهی نویسندگان
  - ۳- بررسی نسبت مشارکت زنان و مردان در نگارش مقاله
  - ۴- بررسی سطح دانش‌آموختگی نویسندگان مقاله‌ها
  - ۵- شناسایی مقاله‌های منتشر شده در هر مقوله موضوعی اقتصادی بر اساس نظام رده‌بندی انتشار یافته در نشریه JEL^۱
  - ۶- شناسایی زیرگروه‌های فرعی در هر مقوله موضوعی اقتصادی در نشریه‌های مورد بررسی یافته‌های پژوهش حاضر، به لحاظ جنبه‌های زیر اهمیت دارد:
- ۱- شناسایی کلی مهم‌ترین گرایش‌ها و اولویت‌های موضوعی پژوهش‌ها در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ در حوزه اقتصاد
  - ۲- شناسایی ظرفیت‌ها، قابلیت‌ها، توانایی‌ها و نیز کمبودها، قوت‌ها و ضعف‌های موجود در تولید اطلاعات علمی حوزه اقتصاد
  - ۳- شناخت وضعیت تولید اطلاعات علمی در حوزه اقتصاد و تلاش به منظور برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های صحیح در تأمین اطلاعات علمی این حوزه

پرسش‌های اساسی

برای نیل به اهداف پژوهش، پرسش‌های اساسی زیر برای پژوهش مطرح گردید:

۱. توزیع فراوانی مقاله‌های منتشر شده در سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۹ در نشریه‌های مورد بررسی چگونه است؟
۲. توزیع فراوانی مقاله‌ها به لحاظ همکاری گروهی نویسندگان در سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۹ در نشریه‌های مورد بررسی چگونه است؟
۳. توزیع فراوانی جنسیت نویسندگان در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹ در نشریه‌های مورد بررسی چگونه است؟
۴. توزیع فراوانی سطح دانش آموختگی نویسندگان در سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۹ در نشریه‌های مورد بررسی چگونه است؟
۵. توزیع فراوانی موضوع‌های مقاله‌ها در نشریه‌های مورد بررسی در سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۹ چگونه است؟
۶. توزیع فراوانی زیرگروه‌های مقوله‌های موضوعی مقاله‌ها در نشریه‌های مورد بررسی در سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۹ چگونه است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی است. روش پژوهش نیز تحلیل محتوا است که برای هر یک از انواع شکل‌های اطلاع‌رسانی مانند کتاب‌ها، نشریه‌ها، گاه‌نامه‌ها، شعرها، نامه‌ها، روزنامه‌ها، برنامه‌های رادیویی، و اینترنت مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این روش به طور معمول از شش واحد ثبت، یعنی کلمه، حالت کلمه، جمله، موضوع، پاراگراف و کل متن برای تحلیل محتوا استفاده می‌شود. "موضوع" یا "مضمون" یکی از اشکال مهم واحد ثبت در تحلیل محتوا است. تحلیل محتوای موضوعی، شناسایی موضوع‌ها و میزان فراوانی آنها در یک متن است (سیدین؛ باب‌الحوایجی، ۱۳۸۸). در پژوهش حاضر، واحد ثبت، "موضوع" مقاله‌ها در نظر گرفته شده است. به منظور طبقه‌بندی موضوع‌های اصلی مقاله‌ها، ۲۰ مقوله اختصاص داده شده است که برگرفته از طبقه‌بندی مورد استفاده در نشریه بین‌المللی ادبیات اقتصادی است. بر اساس موضوع‌های بیان شده در نشریه مذکور، موضوع مقاله‌های منتشر شده در نشریه‌های مورد هدف در پژوهش حاضر کدگذاری شد و در نهایت پس از ادغام کدگذاری یا ادغام موضوع‌ها در طبقات موضوعی مشابه، دسته‌بندی مناسبی به دست آمد. همچنین برای اینکه

دایره شمول و دلالت هر مقوله به طور کامل روشن باشد و نیز به منظور اجتناب از ایجاد اختلاف برای انتخاب مقوله‌های فرعی، از سرعنوان‌های موضوعی فارسی و اصطلاح‌نامه اصفا استفاده شد.

جامعه آماری پژوهش

در پژوهش حاضر، ابتدا همه نشریه‌های با امتیاز علمی- پژوهشی در حوزه اقتصاد که در سال‌های ۱۳۸۵ تا پایان ۱۳۸۹ منتشر شده است، از طریق پایگاه‌های جامع اطلاع‌رسانی نشریه‌های کشور^۱ و جهاد دانشگاهی^۲ انتخاب گردید. سپس از میان نشریه‌های مذکور که دوازده شماره بودند، پنج نشریه حذف و هفت شماره انتخاب گردید. حذف نشریه‌ها به دلیل حوزه‌های موضوعی کاملاً تخصصی آنها انجام شد، زیرا در نظر گرفتن نشریه‌های مذکور در پژوهش حاضر سبب می‌شد که فراوانی مقاله‌ها بر اساس موضوع و در قلمروهای معین، به طور غیرواقعی نشان داده شود. بدین ترتیب، جامعه آماری پژوهش، همه مقاله‌های تألیفی منتشر شده در هفت نشریه علمی- پژوهشی در حوزه اقتصاد با عنوان‌های: ۱- فصلنامه اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی)، ۲- فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی، ۳- فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، ۴- فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران، ۵- فصلنامه تحقیقات اقتصادی، ۶- دو فصلنامه جستارهای اقتصادی، ۷- فصلنامه دانش و توسعه است. تعداد مقاله‌های تألیفی که در نشریه‌های مذکور در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ منتشر شده است، ۹۹۴ نسخه است که به طور کامل در جامعه آماری در نظر گرفته شدند.

مروری بر پیشینه پژوهش

زکی (۱۳۸۵) در مقاله‌ای با عنوان "بررسی تحلیل محتوای گرایش‌های پژوهشی در نشریات علمی مدیریت" با روش تحلیل محتوا به بررسی ۲۸۶۸ مقاله در چهار نشریه علمی مدیریت پرداخت که در سال‌های ۱۹۸۱-۲۰۰۱ میلادی منتشر گردید. نتایج پژوهش مذکور نشان داد که نزدیک به ۴۶ درصد از مقاله‌ها، دو مؤلف و ۳۲ درصد از آنها یک نویسنده دارد. بیشترین مقاله‌ها یعنی ۴۱ درصد، مربوط به نشریه آکادمی مدیریت اعلام شد و کمترین آنها به نشریه علم سازمانی اختصاص داشت. بیشترین مقاله‌ها یعنی ۳۲ درصد مربوط به دوره زمانی ۱۹۹۵-۲۰۰۱ است. اولویت‌های انتشار پژوهش به ترتیب عبارت بودند از: "مباحث نظری در سازمان" (۱۲ درصد)، "عملکرد سازمانی" (۹ درصد)، "کلیات سازمان و مدیریت" (۷ درصد)، "ساختار و طراحی سازمانی"، "رفتار سازمانی"،

1. www.magiran.com
2. www.sid.ir

"نگرش‌های شغلی"، "تغییر و تحول سازمانی"، "بازار کار و اقتصاد سازمانی" به طور مشترک، هر کدام ۶ درصد و "مباحث پژوهش سازمانی" ۵ درصد. علاوه بر این، سهم موضوع‌های دیگر بر اساس نتایج به دست آمده در این پژوهش عبارت است از: "فناوری اطلاعات"، "فرهنگ سازمانی"، "مشارکت، تصمیم‌گیری و کنترل سازمانی" هر کدام ۴ درصد، "غیبت، ترک خدمت و تأخیر در کار"، "مشروعیت، قدرت و سیاست در سازمان" هر کدام ۳ درصد، "رهبری در سازمان"، "محیط و جو سازمانی"، "ارتباطات سازمانی"، "مباحث جنسیت در سازمان‌ها" هر کدام ۲ درصد، "شغل و نقش‌های شغلی"، "انگیزش سازمانی"، "استرس و فشار شغلی"، "مدیریت منابع انسانی"، "کارگروه و گروه‌ها در سازمان" هر کدام یک درصد. موضوع‌هایی که در این تقسیم‌بندی قرار نگرفته است، با عنوان سایر موارد ذکر شده است که ۶ درصد را شامل می‌شود.

عبدالمجید (۱۳۸۷) در پژوهش خود با عنوان "بررسی مقالات تألیفی حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی در مجلات علوم انسانی و اجتماعی" به بررسی ۵۵۳ مقاله تألیفی فارسی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی با استفاده از فهرست هفده‌گانه لیزا پرداخته است. بر اساس نتایج پژوهش مذکور، موضوع "مواد و منابع" با ۱۷/۹ درصد، بیشترین تعداد مقاله‌ها را به خود اختصاص داده است و پس از آن "کتابداری و اطلاع‌رسانی" با ۹/۴ درصد، موضوع دوم است. همچنین اکثر مقاله‌های تألیفی، یک نویسنده دارد که ۸۱/۹۲ درصد از کل مقاله‌ها را شامل می‌شود و فقط ۱۸/۰۸ درصد از مقاله‌ها با همکاری دو یا بیش از دو نویسنده منتشر شده است.

موحد و ایزدی (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان "ارزیابی کمی و کیفی مقاله‌های فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طی دوره ۱۰ ساله (۸۷ - ۱۳۷۸)" به بررسی فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی از شماره ۳۶ تا شماره ۶۶ پرداخته‌اند. در این پژوهش، ۳۲۰ مقاله با روش تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گرفته است. مقاله‌ها در پانزده رشته علوم جغرافیایی بررسی شده است. موضوع‌های "جغرافیای طبیعی" بیشترین سهم را از علوم جغرافیا دارد، به طوری که "اقلیم‌شناسی" با ۱۷/۵ درصد بیشترین موضوع است. با بررسی مؤلفان مقاله‌ها مشخص گردید که مؤلفان با رتبه علمی استادیار، بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده‌اند. مقالات از نوزده گروه علمی - تخصصی رشته جغرافیا ارسال شده و در فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی انتشار یافته است. همچنین فقط ۶/۶ درصد از مقاله‌های مورد بررسی، از کارهای علمی - پژوهشی قبل استخراج شده است و در اغلب مقاله‌ها، روش پژوهش به روشنی ذکر نشده است و بیشترین روش پژوهش مورد استفاده در مقاله‌ها، روش تحلیلی - توصیفی بوده است.

نصیر^۱ (۲۰۰۵) در مقاله‌ای با عنوان "توسعه، تغییر و تبدیل نظام‌های اطلاعاتی مدیریت (MIS): تحلیل محتوای مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های بازرگانی و بازاریابی" به بررسی نشریه‌های مذکور در سه دهه پرداخته است. نتایج پژوهش مذکور نشان داد مقاله‌هایی که درباره "طراحی نظام‌های اطلاعاتی" است، در طول سه دهه سیر نزولی داشته است. در ۱۰ سال اول از ۱۳۶ مقاله، ۲۳ مقاله یعنی ۱۶/۹ درصد به "طراحی نظام‌های اطلاعاتی" مربوط بوده است. کاهش بسیار حدود ۵/۱ درصد در ده سال دوم و ۴/۴ درصد در ده سال سوم درباره موضوع یادشده مشاهده می‌شود. در مقابل مقاله‌های مربوط به "ساختار سازمانی و نظام‌های اطلاعاتی" و "نقش کارکنان و مدیران در نظام‌های اطلاعاتی" افزایش بسیاری در سه دهه داشته است. گرچه ۷ درصد از کل ۱۳۶ مقاله در دهه اول درباره موضوع "ساختار سازمانی و نظام‌های اطلاعاتی" بوده است، اما درصد مقاله‌های این موضوع از دهه دوم تا دهه سوم، سه برابر شده است. افزایش بسیار دیگر، به میزان ۳/۷ درصد در دهه اول تا ۵/۹ درصد در دهه دوم در موضوع "نقش کارکنان و مدیران در نظام‌های اطلاعاتی" است که افزایش آن تا دهه سوم نیز ادامه یافته است. در این سه دهه، مقاله‌های کمی درباره موضوع "تکامل نظام‌های اطلاعاتی" و "شکل‌ها و مفهوم‌های نظام‌های اطلاعاتی" منتشر شده است. برای موضوع‌های "شکل‌ها و مفهوم‌های نظام‌های اطلاعاتی" و "اجرا و ادغام حوزه نظام‌های اطلاعاتی" در طول این سه دهه افزایش یا کاهش بسیاری مشاهده نشده است.

پیتز و پدرس^۲ (۲۰۰۵) در مقاله‌ای با عنوان "بررسی ساختار پژوهش‌های مدیریت ورزشی: تحلیل محتوای مدیریت ورزشی" با استفاده از روش تحلیل محتوا، نشریه مدیریت ورزشی را به لحاظ تعداد مقاله‌ها، نویسندگان، سردبیری، روش‌های پژوهش و حوزه‌های مورد پوشش بررسی کرده‌اند. بر اساس یافته‌های پژوهش، در ۵۲ شماره از نشریه مورد بررسی، ۲۳۳ مقاله پژوهشی در ۱۷ سال (دوره‌های ۱۷-۱) توسط ۴۳۵ نویسنده تألیف شده است. از این تعداد، ۳۶ درصد را زنان و ۶۱ درصد را مردان نوشته‌اند. در ۳ درصد نیز جنسیت نویسندگان تشخیص داده نشد. بیشترین نویسندگان یعنی ۹۴ درصد هیئت علمی بودند. تعداد زنان و مردان نیز در جامعه دبیران و داوران برابر بود. روش پژوهش در ۶۸ درصد از مقاله‌ها، کمی و در ۳۲ درصد کیفی بود. به لحاظ پوشش موضوعی، جامعه آماری مورد بررسی در پژوهش حاضر، بر اساس استانداردهای برنامه درسی مدیریت ورزشی طبقه‌بندی شد و نتایج نشان داد که بیشترین درصد مقاله‌ها، یعنی ۴۰ درصد مربوط به ورزش دانشجویی است و در مرتبه بعد، ورزش همگانی به میزان ۱۳/۳ درصد و سپس ورزش حرفه‌ای به میزان ۱۲/۸ درصد قرار دارد.

1. Nasir

2. Pitts & Pedersen

لوزادیس^۱ و همکاران (۲۰۱۰) در مقاله‌ای با عنوان "علوم اقتصاد زیست محیطی: یک تحلیل محتوا از اقتصاد زیست محیطی، ۱۹۸۴-۲۰۰۴" به تحلیل محتوای نشریه اقتصاد زیست محیطی، از ابتدا تا سال ۲۰۰۴ پرداخته‌اند. جامعه آماری پژوهش فوق، ۲۰۰ مقاله بود که به طور تصادفی از بین ۱۰۷۷ مقاله منتشر شده در طول ۱۵ سال انتخاب شد. نتایج پژوهش مذکور نشان داد که ۴۵ درصد از مقاله‌ها یک نویسنده، ۲۶ درصد دو نویسنده و ۲۹ درصد سه یا بیشتر از سه نویسنده داشته است. روش‌های پژوهش به ترتیب، ۵۵ درصد تجربی، ۴۲ درصد مفهومی- نظری و ۳ درصد روش معرفت‌شناسانه بوده است. در پژوهش فوق، موضوع مقاله‌ها به چهار گروه اصلی: ۱- پایه، ۲- نظام‌های انسانی، ۳- نظام‌های فیزیک زیستی، ۴- سیاست و مدیریت تقسیم شد. نتایج حاصل از بررسی موضوع مقاله‌ها در پژوهش فوق نشان داد که موضوع‌های مربوط به گروه‌های "سیاست و مدیریت" و "نظام‌های فیزیک زیستی" تقریباً به طور یکنواخت در طی این ۱۵ سال مورد بررسی قرار گرفته است. موضوع مربوط به گروه "نظام‌های انسانی" در مرتبه دوم و موضوع‌های مربوط به گروه "پایه" نیز در رتبه سوم قرار گرفت.

تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش

اطلاعات جامعه آماری در پژوهش حاضر به لحاظ تعداد مقاله و نویسنده، توزیع فراوانی مقاله‌ها، ترکیب تعداد نویسنده برای هر مقاله، جنسیت و میزان دانش‌آموختگی نویسندگان، توزیع فراوانی مقاله‌ها در گروه‌های موضوعی اصلی و فرعی در جدول‌های (۱) تا (۷) بیان شده است.

جدول (۱): عناوین و مشخصات نشریه‌های مورد بررسی در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹

عنوان مجله	نوع نشریه	صاحب امتیاز	تعداد مقاله‌ها	تعداد نویسندگان
اقتصاد مقداری	فصلنامه	دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی شهید چمران	۹۸	۲۳۰
پژوهشنامه اقتصادی	فصلنامه	پژوهشکده امور اقتصادی	۲۱۰	۴۶۵
پژوهش‌های اقتصادی	فصلنامه	پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس	۱۳۳	۳۰۷
پژوهش‌های اقتصادی ایران	فصلنامه	دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی	۱۵۲	۳۴۴

1. Luzadis

ادامه جدول (۱): عناوین و مشخصات نشریه‌های مورد بررسی در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹

عنوان مجله	نوع نشریه	صاحب امتیاز	تعداد مقاله‌ها	تعداد نویسندگان
تحقیقات اقتصادی	فصلنامه	دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران	۲۱۸	۴۶۷
جستارهای اقتصادی	دوفصلنامه	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	۶۲	۱۳۲
دانش و توسعه	فصلنامه	دانشگاه فردوسی مشهد	۱۲۱	۲۷۰
جمع				
۲۲۱۵				

منبع: یافته‌های پژوهش

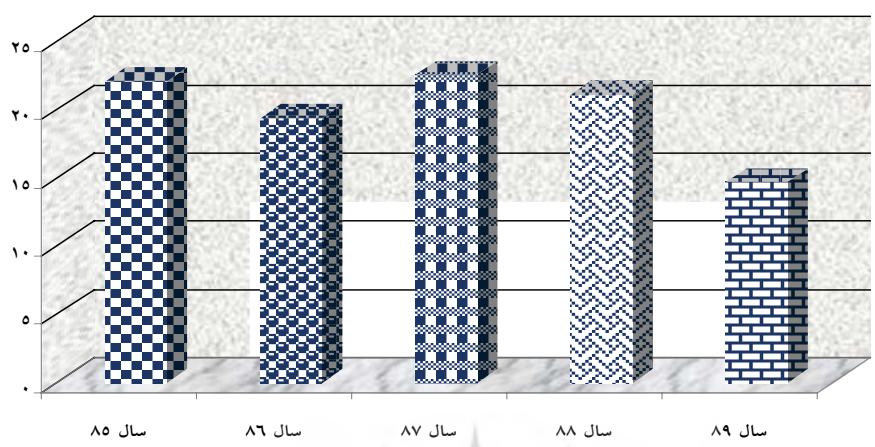
همان‌طور که در جدول (۱) ملاحظه می‌شود، در هفت فصلنامه مورد بررسی، در مجموع ۹۹۴ مقاله توسط ۲۲۱۵ نویسنده در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹ تألیف شده است. بیشترین تعداد مقاله‌ها، یعنی ۲۱۸ عنوان در "فصلنامه تحقیقات اقتصادی" منتشر شده است. بعد از آن "فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی" با انتشار ۲۱۰ مقاله در مرتبه دوم قرار دارد. "فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران" نیز با انتشار ۱۵۲ مقاله در مرتبه سوم قرار دارد. در "فصلنامه اقتصاد مقداری" با ۹۸ مقاله و "دوفصلنامه جستارهای اقتصادی" با ۶۲ مقاله، نسبت به سایر نشریه‌ها مقاله‌های کمتری چاپ شده است.

جدول (۲): توزیع فراوانی مقاله‌ها

سال	۱۳۸۵	۱۳۸۵	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	جمع
فراوانی	۲۲۰	۲۲۰	۲۲۵	۲۱۰	۱۴۶	۹۹۴
درصد	۱/۲۲	۱/۲۲	۶/۲۲	۱/۲۱	۷/۱۴	۰/۱۰۰
$Df=۴$						$X^2=۲/۰۴$

منبع: یافته‌های پژوهش

همان‌طور که در جدول (۲) ملاحظه می‌شود، در مجموع ۹۹۴ مقاله به لحاظ توزیع فراوانی مقاله‌ها در پنج سال مورد بررسی قرار گرفته است. بر اساس نتایج پژوهش، ۲۲/۱ درصد از آنها مربوط به سال ۱۳۸۵، ۱۹/۴ درصد مربوط به سال ۱۳۸۶، ۲۲/۶ درصد مربوط به سال ۱۳۸۷، ۲۱/۱ درصد مربوط به سال ۱۳۸۸ و ۱۴/۷ درصد نیز مربوط به سال ۱۳۸۹ بوده است. به جز در سال ۱۳۸۹، بر اساس آزمون χ^2 دو (X²) حساب شده ۲/۰۴ با درجه آزادی ۴ در سطح آلفای ۰/۰۵، تعداد مقاله‌ها در سال‌های مورد نظر به لحاظ آماری معنی‌دار نیست. به عبارت دیگر، تعداد مقاله‌های منتشر شده در سال‌های مورد بررسی، افزایش یا کاهش معنی‌داری را نشان نمی‌دهد.

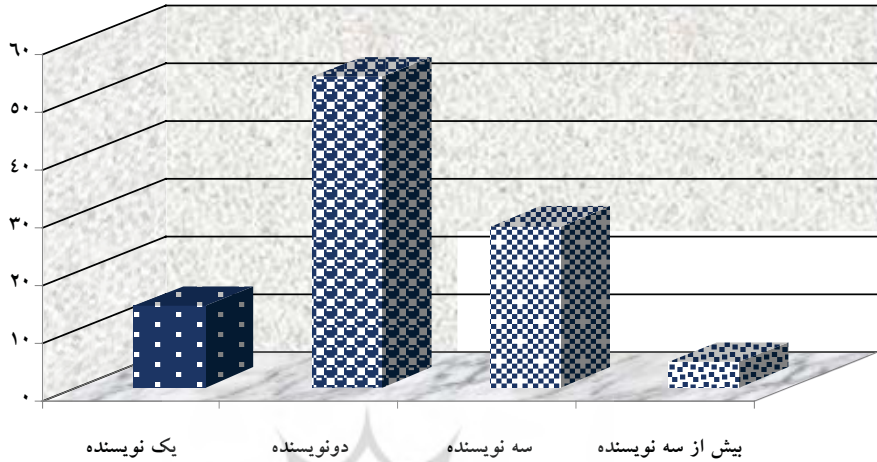
نمودار (۱): درصد فراوانی مقاله‌های منتشر شده در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹

جدول (۳): توزیع فراوانی مقاله‌ها به لحاظ همکاری گروهی نویسندگان در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹

کل پنج سال	۱۳۸۹		۱۳۸۸		۱۳۸۷		۱۳۸۶		۱۳۸۵			
	درصد فراوانی	درصد	درصد فراوانی	درصد	درصد فراوانی	درصد	درصد فراوانی	درصد	درصد فراوانی	درصد		
۱۴/۰	۱۳۹	۸/۲	۱۲	۸/۶	۱۸	۱۲/۰	۲۷	۱۸/۱	۳۵	۲۱/۴	۴۷	یک نویسنده
۵۳/۸	۵۳۵	۵۵/۵	۸۱	۵۲/۴	۱۱۰	۵۲/۹	۱۱۹	۵۱/۸	۱۰۰	۵۶/۸	۱۲۵	دو نویسنده
۲۷/۹	۲۷۷	۲۹/۵	۴۳	۳۳/۳	۷۰	۲۹/۳	۶۶	۲۸/۰	۵۴	۲۰/۰	۴۴	سه نویسنده
۴/۳	۴۳	۶/۸	۱۰	۵/۷	۱۲	۵/۸	۱۳	۲/۱	۴	۱/۸	۴	بیش از سه نویسنده
۱۰۰	۹۹۴	۱۰۰	۱۴۶	۱۰۰	۲۱۰	۱۰۰	۲۲۵	۱۰۰	۱۹۳	۱۰۰	۲۲۰	جمع
$X^2=۵۵/۴۹$	$Df=۳$											

منبع: یافته‌های پژوهش

بر اساس اطلاعات جدول (۳)، از مجموع ۹۹۴ مقاله تألیف شده، ۱۴ درصد یک نویسنده، ۵۳/۸ درصد دو نویسنده، ۲۷/۹ درصد سه نویسنده و ۴/۳ درصد بیش از سه نویسنده دارد. بر اساس آزمون χ^2 با توجه به اینکه مقدار χ^2 دو محاسبه شده ۵۵/۹ با درجه آزادی ۳ در سطح آلفای ۰/۰۵ معنی‌دار است، می‌توان نتیجه گرفت که مقاله‌های منتشر شده، به‌طور معنی‌داری دو نویسنده دارد.

نمودار (۲): درصد فراوانی مقاله‌ها به لحاظ همکاری گروهی نویسندگان در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹

جدول (۴): توزیع فراوانی جنسیت نویسندگان مقاله‌ها در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹

کل پنج سال	۱۳۸۹		۱۳۸۸		۱۳۸۷		۱۳۸۶		۱۳۸۵		
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
زن	۳۲۸	۱۶/۶	۵۷	۱۳/۵	۶۲	۱۶/۳	۸۴	۱۶/۰	۶۶	۱۳/۳	۵۹
مرد	۱۸۸۷	۸۳/۴	۲۸۶	۸۷/۵	۴۳۴	۸۳/۸	۴۳۴	۸۴/۰	۳۴۷	۸۶/۷	۳۸۶
جمع	۲۲۱۵	۱۰۰	۳۴۳	۱۰۰	۴۹۶	۱۰۰	۵۱۸	۱۰۰	۴۱۳	۱۰۰	۴۴۵
$X^2=۴۹/۵$		$Df=۱$									

منبع: یافته‌های پژوهش

نسبت مشارکت مردان و زنان در نگارش مقاله‌های منتشر شده، در جدول ۴ بیان شده است. همان‌طور که در جدول ملاحظه می‌شود، بین سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۹، از ۲۲۱۵ نفری که در تألیف مقاله‌ها مشارکت داشته‌اند، فقط ۳۲۸ نفر یعنی ۱۴/۸ درصد زن و ۱۸۸۷ نفر یعنی ۸۵/۲ درصد مرد هستند. بر اساس آزمون χ^2 با توجه به اینکه مقدار χ^2 دو محاسبه شده، ۴۹/۵ با درجه آزادی یک در سطح آلفای ۰/۰۵ معنی‌دار است، می‌توان نتیجه گرفت که به طور معنی‌داری سهم مردان نسبت به سهم زنان در تألیف مقاله برای نشریه‌ها بیشتر است.

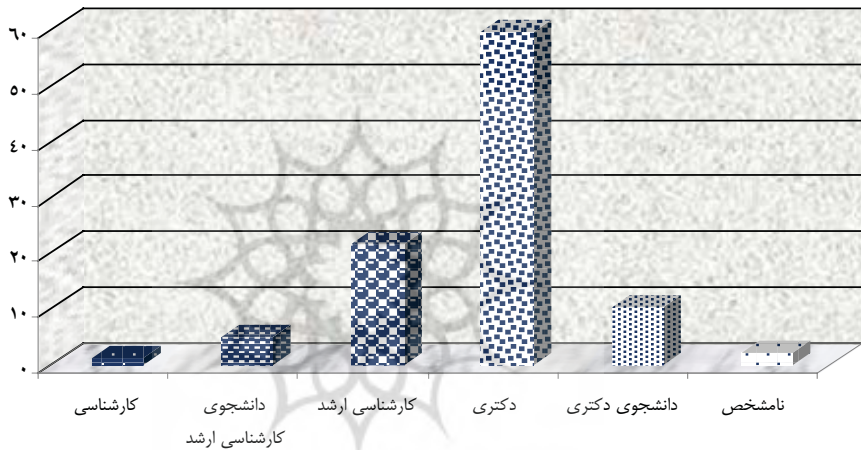
نمودار (۳): درصد فراوانی جنسیت نویسندگان مقاله‌ها در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹

جدول (۵): توزیع فراوانی سطح دانش آموختگی نویسندگان مقاله‌ها در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹

کل پنج سال	۱۳۸۹		۱۳۸۸		۱۳۸۷		۱۳۸۶		۱۳۸۵			
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
۱/۱	۲۴	۰/۳	۱	۰/۸	۴	۱/۲	۷	۱/۹	۸	۱/۱	۵	کارشناسی
۵/۰	۱۱۰	۲/۳	۷	۶/۳	۳۱	۴/۸	۲۵	۶/۳	۲۶	۴/۵	۲۰	دانشجوی کارشناسی ارشد
۲۱/۷	۴۸۰	۲۱/۰	۷۲	۲۱/۸	۱۰۸	۲۱/۸	۱۱۳	۲۱/۸	۹۰	۲۱/۸	۹۷	کارشناسی ارشد
۵۹/۸	۱۳۲۵	۶۲/۴	۲۱۴	۶۰/۱	۲۹۸	۶۰/۴	۳۱۳	۵۶/۴	۲۳۳	۶۰/۰	۲۶۷	دکتری
۱۰/۴	۲۳۰	۱۲/۵	۴۳	۸/۹	۴۴	۱۰/۲	۵۳	۱۱/۱	۴۶	۹/۹	۴۴	دانشجوی دکتری
۲/۱	۴۶	۱/۵	۵	۲/۲	۱۱	۱/۵	۸	۲/۴	۱۰	۲/۷	۱۲	نامشخص
۱۰۰/۰	۲۲۱۵	۱۰۰	۳۴۳	۱۰۰	۴۹۶	۱۰۰	۵۱۸	۱۰۰	۴۱۳	۱۰۰	۴۴۵	جمع
$X^2=150/49$		Df=5										

منبع: یافته‌های پژوهش

بر اساس جدول (۵)، از مجموع ۲۲۱۵ نویسنده مقاله، میزان دانش‌آموختگی ۱/۱ درصد از نویسندگان کارشناسی، ۵ درصد دانشجوی کارشناسی ارشد، ۲۱/۷ درصد کارشناسی ارشد، ۵۹/۸ درصد دکتری تخصصی و ۱۰/۴ درصد نیز دانشجوی دکتری است. سطح دانش‌آموختگی ۲/۱ درصد از نویسندگان نیز تشخیص داده نشد. بر اساس آزمون χ^2 با توجه به اینکه مقدار χ^2 دو محاسبه شده ۱۵۰/۴۹ با درجه آزادی ۵ در سطح آلفای ۰/۰۵ معنی‌دار است، می‌توان نتیجه گرفت که نویسندگان مقاله‌ها، به طور معنی‌داری دکتری تخصصی دارند.

نمودار (۴): درصد فراوانی سطح دانش‌آموختگی نویسندگان مقاله‌ها در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹

بررسی موضوعی مقاله‌ها

برای تعیین موضوع مقاله‌ها در ابتدا با توجه به عنوان، چکیده، کلیدواژه‌ها و سپس با نگاهی اجمالی به متن مقاله، برای هر مقاله بر اساس سرعنوان‌های موضوعی فارسی و اصطلاحنامه اصفاء، یک تا چهار توصیفگر در نظر گرفته شد و در نهایت، فقط یک توصیفگر که ارتباط نزدیکی با مقاله داشت، انتخاب گردید و با استفاده از طبقه‌بندی نشریه JEL موضوع مقاله کدگذاری شد و در یکی از طبقه‌های موضوعی بیست‌گانه این رده‌بندی قرار گرفت. در رده‌بندی مذکور، ۲۰ رده اصلی وجود دارد که هر کدام به زیررده‌های فرعی‌تر تقسیم می‌شود. در پژوهش حاضر، مقاله‌ها در هفده موضوع کلی و ۱۱۳ زیرگروه ذیل گنجانده شد:

(۱) تاریخ اندیشه اقتصادی، روش‌شناسی و رهیافت‌های دگراندیش شامل دو زیرگروه (نظریه‌های

اقتصادی، اقتصاد - روش‌شناسی)

۲) روش‌های کمی و ریاضی شامل سه زیرگروه (اقتصادسنجی، نظریه بازی‌ها، تجزیه و تحلیل سری‌های زمانی)

۳) اقتصاد خرد شامل سیزده زیرگروه (بهره‌وری، درآمد-توزیع، اقتصاد دانایی‌محور، مصرف‌کنندگان، امور مالی - فساد، هزینه، تعادل - اقتصاد، اقتصاد خانواده، انتخابات - جنبه‌های اقتصادی، عدالت، مناقصه، رفتار اقتصادی، اقتصاد رفاه)

۴) اقتصاد کلان و اقتصاد پولی شامل دوازده زیرگروه (قیمت‌ها، پول، تورم، نوسان‌های اقتصادی، نرخ‌های بهره، مالیه، اقتصاد زیرزمینی، سرمایه‌گذاری، سود، مصرف، تولید، پس‌انداز)

۵) اقتصاد بین‌الملل شامل ده زیرگروه (بازرگانی بین‌المللی، ارز، سرمایه‌گذاری خارجی، همگرایی، قراردادهای تجاری، ادغام اقتصادی، فرار مغزها، کمک‌های خارجی، رقابت، روابط بین‌الملل)

۶) اقتصاد مالی شامل هشت زیرگروه (بازارهای مالی، بانک و بانکداری، بیمه، ورشکستگی، بحران - امور مالی، بودجه سرمایه‌ای، مدیریت ریسک، خدمات مالی)

۷) اقتصاد عمومی شامل ده زیرگروه (مالیات، هزینه‌های دولتی، تمرکززدایی، کسری بودجه، یارانه، درآمد، ارزیابی طرح‌ها، طرح‌های عمرانی، تنزیل، امور عمومی)

۸) بهداشت، آموزش و پرورش و رفاه شامل هفت زیرگروه (فقر، آموزش و پرورش، بهداشت، رفاه اجتماعی، آموزش عالی، تأمین مواد غذایی، آموزش فنی و حرفه‌ای)

۹) اقتصاد کار و جمعیت‌شناسی شامل هشت زیرگروه (اشتغال، حقوق و مزایا، نیروی انسانی، بیکاری، بهره‌وری کار، جمعیت، اقتصاد کار، تعاونی‌ها)

۱۰) حقوق و اقتصاد شامل یک زیرگروه (مالکیت [حقوق])

۱۱) سازماندهی صنعتی شامل چهارده زیرگروه (سیاست صنعتی، صنعت تولیدی، کارایی صنعتی، ساختار بازار، بازرگانی الکترونیکی، خصوصی‌سازی، جهانگردی، حمل و نقل، مخابرات، کارآفرینی، مواد معدنی، کنترل تولید، برون‌سپاری، ورزش)

۱۲) مدیریت اجرایی و اقتصاد کسب و کار، بازاریابی، حسابداری شامل دو زیرگروه (بازاریابی، برنامه‌ریزی راهبردی)

۱۳) توسعه اقتصادی، تحولات فناوری و رشد شامل هفت زیرگروه (برنامه‌ریزی توسعه، توسعه انسانی، رشد اقتصادی، پژوهش و توسعه، فناوری اطلاعات، نوآوری، مالکیت معنوی)

۱۴) نظام‌های اقتصادی شامل یک زیرگروه (اقتصاد اسلامی)

- ۱۵) اقتصاد کشاورزی، منابع طبیعی، محیط‌زیست و بوم‌شناسی شامل هفت زیرگروه (انرژی، کشاورزی، اقتصاد محیط‌زیست، آلودگی محیط زیست، آب، منابع طبیعی، بلاهای طبیعی)
- ۱۶) اقتصاد شهری، روستایی و منطقه‌ای شامل سه زیرگروه (مسکن، اقتصاد منطقه‌ای، فضا در اقتصاد) (چاپ)
- ۱۷) مباحث خاص شامل پنج زیرگروه (سرمایه‌های اجتماعی، تحولات اجتماعی، وقف، مطبوعات، توزیع فراوانی موضوع کلی مقاله‌ها را به تفکیک مجله در جدول (۶) می‌توان مشاهده کرد.

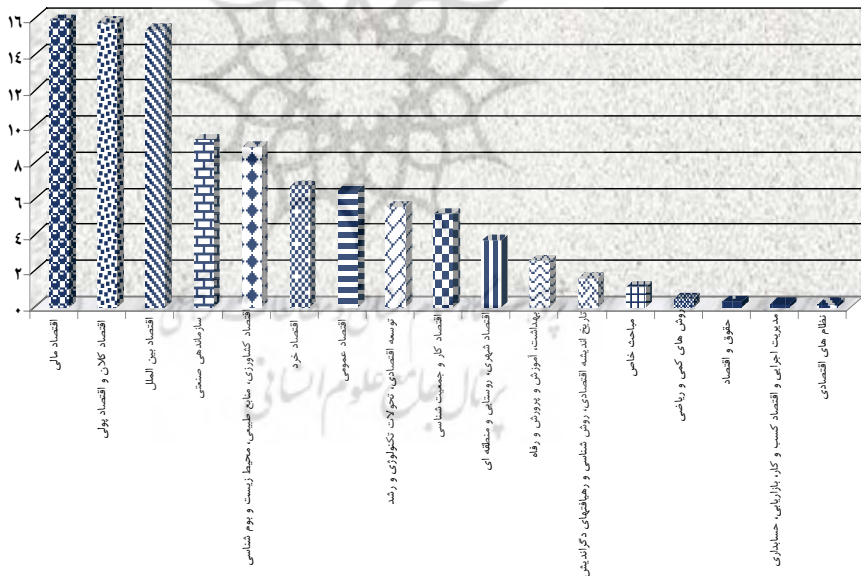

جدول (۶): توزیع فراوانی مقاله‌ها در هفت مجله اقتصادی به تفکیک موضوع‌های کلی

موضوع کلی	عنوان فصلنامه و فراوانی مقاله							
	اقتصاد مقداری	پژوهش‌های اقتصادی ایران	پژوهشنامه اقتصادی	تحقیقات اقتصادی	دانش و توسعه	پژوهش‌های اقتصادی	جستارهای اقتصادی	جمع
فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	فراوانی	درصد
کلیات علم اقتصاد و آموزش آن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰
تاریخ اندیشه اقتصادی، روش‌شناسی و رهیافت‌های دگراندیش	۰	۰	۳	۵	۱	۴	۳	۱۶/۶
روش‌های کمی و ریاضی	۲	۱	۰	۰	۰	۰	۲	۰/۵
اقتصاد خرد	۱۰	۱۱	۱۴	۱۶	۶	۱۱	۴	۷۲/۲
اقتصاد کلان و اقتصاد پولی	۱۱	۲۲	۳۵	۴۳	۱۹	۱۹	۸	۱۵۷/۸
اقتصاد بین‌الملل	۱۹	۲۲	۴۲	۳۵	۱۵	۱۵	۵	۱۵۳/۴
اقتصاد مالی	۹	۱۷	۴۳	۳۰	۱۹	۱۸	۲۱	۱۵۸/۹
اقتصاد عمومی	۶	۶	۱۴	۱۷	۳	۱۴	۵	۶۴/۴
بهداشت، آموزش و پرورش و رفاه	۳	۱۱	۳	۳	۰	۶	۰	۲۶/۶
اقتصاد کار و جمعیت‌شناسی	۵	۱۲	۸	۱۵	۹	۳	۰	۵۲/۲
حقوق و اقتصاد	۰	۰	۰	۲	۰	۱	۰	۰/۳
سازماندهی صنعتی	۱۰	۸	۱۷	۱۸	۲۳	۱۴	۲	۹۲/۳
مدیریت اجرایی و اقتصاد کسب و کار، بازاریابی، حسابداری	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰/۲
تاریخ اقتصادی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰
توسعه اقتصادی، تحولات فناوری و رشد	۷	۱۵	۱۴	۳	۱۰	۶	۱	۵۶/۶
نظام‌های اقتصادی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۰/۲
اقتصاد کشاورزی، منابع طبیعی، محیط‌زیست و بوم‌شناسی	۱۰	۱۷	۱۴	۲۱	۷	۱۶	۳	۸۸/۹
اقتصاد شهری، روستایی و منطقه‌ای	۴	۱۰	۲	۷	۹	۵	۰	۳۷/۷
موضوع‌های متفرقه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰
مباحث خاص	۲	۰	۰	۳	۰	۱	۵	۱۱/۱
جمع	۹۸	۱۵۲	۲۱۰	۲۱۸	۱۲۱	۱۳۳	۶۲	۹۹۴/۰
	$\sum X^2 = 417/54$							
	$Df = 12$							

همان‌طور که در جدول (۶) ملاحظه می‌شود، از ۹۹۴ مقاله‌ای که در پنج سال منتشر شده است، موضوع "اقتصاد مالی" با ۱۵۸ مقاله، یعنی ۱۵/۹ درصد، بیشترین فراوانی را دارد. از ۱۵۸ مقاله، بیشترین تعداد شامل ۴۳ مقاله در فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی به چاپ رسیده است. بعد از آن موضوع "اقتصاد کلان و اقتصاد پولی" با ۱۵۷ مقاله یعنی ۱۵/۸ درصد، در مرتبه دوم قرار دارد. از ۱۵۷ مقاله بیشترین تعداد شامل ۴۳ مقاله در فصلنامه تحقیقات اقتصادی چاپ شده است. موضوع "اقتصاد بین‌الملل" با ۱۵۳ مقاله، یعنی ۱۵/۴ درصد در مرتبه سوم قرار دارد. از ۱۵۷ مقاله، بیشترین تعداد شامل ۴۲ مقاله در فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی چاپ شده است. بقیه موضوع‌ها کمتر از ۱۰ درصد را به خود اختصاص داده است. بر اساس آزمون χ^2 دو (X2) با توجه به اینکه مقدار χ^2 دو محاسبه شده ۴۱۷/۵۴ با درجه آزادی ۱۲ در سطح آلفای ۰/۰۵ معنی‌دار است، می‌توان نتیجه گرفت که پوشش موضوعی نشریه‌های مورد بررسی از سطح یکسانی برخوردار نیست.

نمودار (۵): درصد فراوانی تعداد مقاله‌های منتشر شده در جامعه آماری مورد بررسی

جدول (۷): توزیع فراوانی زیرگروه‌های موضوعی

درصد	فراوانی	زیرگروه	موضوع کلی
۱/۵	۱۵	نظریه‌های اقتصادی	تاریخ اندیشه اقتصادی، روش‌شناسی و رهیافت‌های دگراندیش
۰/۱	۱	اقتصاد، روش‌شناسی	
۰/۲	۲	اقتصاد سنجی	روش‌های کمی و ریاضی
۰/۲	۲	نظریه بازی‌ها	
۰/۱	۱	تجزیه و تحلیل سری‌های زمانی	
۱/۲	۲۱	بهره‌وری	اقتصاد
۱/۶	۱۶	درآمد - توزیع	
۰/۸	۸	اقتصاد دانایی محور	
۰/۶	۶	مصرف‌کنندگان	
۰/۴	۴	امور مالی - فساد	
۰/۴	۴	هزینه	
۰/۳	۳	تعادل (اقتصاد)	
۰/۳	۳	اقتصاد خانواده	
۰/۲	۲	انتخابات - جنبه‌های اقتصادی	
۰/۲	۲	عدالت	
۰/۱	۱	مناقضه	
۰/۱	۱	رفتار اقتصادی	
۰/۱	۱	اقتصاد در رفاه	
۳/۳	۳۳	قیمت‌ها	
۳/۳	۳۳	پول	
۳/۰	۳۰	تورم	
۱/۸	۱۸	نوسان‌های اقتصادی	
۱/۳	۱۳	نرخ‌های بهره	
۰/۹	۹	مالیه	
۰/۷	۷	اقتصاد زیرزمینی	
۰/۶	۶	سرمایه‌گذاری	
۰/۴	۴	سود	

ادامه جدول (۷): توزیع فراوانی زیرگروه‌های موضوعی

موضوع کلی	زیرگروه	فراوانی	درصد
اقتصاد بین‌الملل	مصرف	۲	۰/۲
	تولید	۱	۰/۱
	پس‌انداز	۱	۰/۱
	بازرگانی بین‌المللی	۶۷	۶/۷
	ارز	۳۶	۳/۶
	سرمایه‌گذاری خارجی	۲۱	۱/۲
	همگرایی	۱۲	۱/۲
	قراردادهای تجاری	۷	۰/۷
	ادغام اقتصادی	۴	۰/۴
	فرار مغزها	۳	۰/۳
اقتصاد مالی	کمک‌های خارجی	۱	۰/۱
	رقابت	۱	۰/۱
	روابط بین‌الملل	۱	۰/۱
	بازارهای مالی	۸۹	۸/۹
	بانک و بانکداری	۳۶	۳/۶
	بیمه	۲۱	۱/۲
	ورشکستگی	۵	۰/۵
	بحران (امور مالی)	۳	۰/۳
	بودجه سرمایه‌ای	۲	۰/۲
	مدیریت ریسک	۱	۰/۱
اقتصاد عمومی	خدمات مالی	۱	۰/۱
	مالیات	۱۸	۱/۸
	هزینه‌های دولتی	۱۷	۱/۷
	تمرکز زدایی	۸	۰/۸
	کسری بودجه	۷	۰/۷
	پارانه	۵	۰/۵
	درآمد	۴	۰/۴

ادامه جدول (۷): توزیع فراوانی زیرگروه‌های موضوعی

درصد	فراوانی	زیرگروه	موضوع کلی
۰/۲	۲	ارزیابی طرح‌ها	
۰/۱	۱	طرح‌های عمرانی	
۰/۱	۱	تتزیل	
۰/۱	۱	امور عمومی	
۱/۳	۱۳	فقر	بهداشت، آموزش و پرورش و رفاه
۰/۳	۳	آموزش و پرورش	
۰/۳	۳	بهداشت	
۰/۳	۳	رفاه اجتماعی	
۰/۲	۲	آموزش عالی	
۰/۱	۱	تأمین مواد غذایی	
۰/۱	۱	آموزش فنی و حرفه‌ای	
۱/۹	۱۹	اشتغال	اقتصاد کار و جمعیت‌شناسی
۰/۸	۸	حقوق و مزایا	
۰/۷	۷	نیروی انسانی	
۰/۶	۶	بیکاری	
۰/۵	۵	بهره‌وری کار	
۰/۴	۴	جمعیت	
۰/۲	۲	اقتصاد کار	
۰/۱	۱	تعاونی‌ها	
۰/۳	۳	مالکیت (حقوق)	حقوق و اقتصاد
۱/۷	۱۷	سیاست صنعتی	سازماندهی صنعتی
۱/۸	۱۸	صنعت تولیدی	
۱/۰	۱۰	ساختار بازار	
۰/۹	۹	کارایی صنعتی	
۰/۸	۸	بازرگانی الکترونیکی	
۰/۷	۷	خصوصی‌سازی	
۰/۵	۵	جهانگردی	

ادامه جدول (۷): توزیع فراوانی زیرگروه‌های موضوعی

موضوع کلی	زیرگروه	فراوانی	درصد
	حمل و نقل	۵	۰/۵
	مخابرات	۴	۰/۴
	کارآفرینی	۴	۰/۴
	مواد معدنی	۲	۰/۲
	کنترل تولید	۱	۰/۱
	برون‌سپاری	۱	۰/۱
	ورزش	۱	۰/۱
مدیریت اجرایی و اقتصاد کسب و کار، بازاریابی، حسابداری	بازاریابی	۱	۰/۱
	برنامه‌ریزی راهبردی	۱	۰/۱
توسعه اقتصادی، تحولات فناوری و رشد	برنامه‌ریزی توسعه	۲۴	۲/۴
	توسعه انسانی	۹	۰/۹
	رشد اقتصادی	۷	۰/۷
	پژوهش و توسعه	۵	۰/۵
	فناوری اطلاعات	۶	۰/۶
	نوآوری	۴	۰/۴
	مالکیت معنوی	۱	۰/۱
نظام‌های اقتصادی	اقتصاد اسلامی	۲	۰/۲
	انرژی	۳۶	۳/۶
اقتصاد کشاورزی، منابع طبیعی، محیط زیست و بوم‌شناسی	کشاورزی	۲۵	۲/۵
	اقتصاد محیط‌زیست	۱۰	۱/۰
	آب	۵	۰/۵
	منابع طبیعی	۲	۰/۲
	بلاهای طبیعی	۲	۰/۲
اقتصاد شهری، روستایی و منطقه‌ای	مسکن	۱۵	۱/۵
	اقتصاد منطقه‌ای	۱۴	۱/۴
	فضا در اقتصاد	۸	۰/۸

ادامه جدول (۷): توزیع فراوانی زیرگروه‌های موضوعی

موضوع کلی	زیرگروه	فراوانی	درصد
مباحث خاص	سرمایه‌های اجتماعی	۷	۰/۷
	تحولات اجتماعی	۱	۰/۱
	وقف	۱	۰/۱
	مطبوعات	۱	۰/۱
	چاپ	۱	۰/۱
	جمع	۹۹۴	۱۰۰

توزیع فراوانی زیرگروه‌های موضوعی

همان طور که در جدول (۷) ملاحظه می‌شود، جامعه آماری مورد بررسی در سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۸۹، در هفده مقوله موضوعی اصلی و ۱۱۳ زیرگروه قرار دارد. بر اساس نتایج، بیشترین فراوانی ۸۹ مقاله یعنی ۹ درصد به زیرگروه بازارهای مالی اختصاص دارد. بعد از آن زیرگروه بازرگانی بین‌المللی با ۶۷ مقاله یعنی ۶/۷ درصد در مرتبه دوم قرار دارد. سه زیرگروه ارز، بانک و بانکداری، و انرژی هر کدام با ۳۶ مقاله، یعنی ۳/۶ درصد در مرتبه سوم قرار دارد. بنابراین، پنج زیرگروه مذکور بیشترین درصد را به خود اختصاص داده است. بعد از آن، به ترتیب ۲۲ زیرگروه قیمت‌ها و پول، هر کدام با ۳/۳ درصد، تورم با ۳ درصد، کشاورزی با ۲/۵ درصد، برنامه‌ریزی توسعه با ۲/۴ درصد، بهره‌وری، سرمایه‌گذاری خارجی و بیمه هر کدام با ۲/۱ درصد، اشتغال با ۱/۹ درصد، نوسان‌های اقتصادی، مالیات و صنعت تولیدی هر کدام با ۱/۸ درصد، هزینه‌های دولتی و سیاست صنعتی هر کدام با ۱/۷ درصد، درآمد-توزیع با ۱/۶ درصد، نظریه‌های اقتصادی و مسکن هر کدام با ۱/۵ درصد، اقتصاد منطقه‌ای با ۱/۴ درصد، نرخ‌های بهره و فقر هر کدام با ۱/۳ درصد، همگرایی با ۱/۲ درصد، اقتصاد محیط‌زیست با یک درصد، بیشترین درصد را به خود اختصاص داده است. سهم سایر زیرگروه‌ها یعنی ۸۶ زیرگروه، کمتر از یک درصد است. بر اساس نتایج پژوهش، می‌توان گفت که پوشش موضوعی مقاله‌ها در زیرگروه‌های موضوعی نیز از سطح یکسانی برخوردار نیست.

نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر، با بررسی مقاله‌های هفت فصلنامه علمی - پژوهشی در سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۹، نتایج زیر حاصل گردید:

در بررسی همکاری گروهی نویسندگان مشخص شد که بیشترین مقاله‌ها به طور مشارکتی تألیف شده است و اغلب دو نویسنده دارد. یافته‌های مربوط به جنسیت نویسندگان نشان داد که تعداد و درصد مردان در نگارش مقاله‌ها، بیشتر از زنان است و مشارکت اندک زنان در پژوهش‌های اقتصادی به روشنی مشهود است. مشارکت اندک زنان می‌تواند به عواملی از جمله یکسان نبودن تعداد فارغ‌التحصیلان زن و مرد در رشته‌های اقتصاد، یکسان نبودن سهم زنان و مردان در سطوح بالای علمی و پژوهشی و نهادهای علمی و تخصصی منوط باشد. عوامل مذکور، بیانگر نابرابری جنسیتی تعداد اعضای هیئت علمی و ضرورت طراحی اهداف و برنامه‌ریزی‌های منسجم برای استفاده از توانایی‌های زنان برای افزایش مشارکت پژوهشی در زمینه‌های اقتصادی است. در بررسی سطح دانش‌آموختگی نویسندگان مشخص گردید که بیشترین درصد مقاله‌ها به نویسندگان در سطح دکتری تخصصی اختصاص دارد که نشانه خوبی از وجود زمینه‌های مناسب برای تولید علم و پژوهش درباره مسائل اقتصادی در ایران است. در نهایت، در بررسی سهم موضوعی مقاله‌ها که جنبه اصلی پژوهش حاضر محسوب می‌شود، یافته‌های پژوهش نشان داد که نویسندگان به نگارش مقاله در موضوع‌های "اقتصاد مالی"، "اقتصاد کلان و اقتصاد پولی" و "اقتصاد بین‌الملل" بیشتر تمایل دارند. بدین ترتیب، بیشترین سهم موضوعی مقاله‌های نشریه‌های مورد بررسی به این سه موضوع اختصاص یافته است و می‌توان نتیجه گرفت که اولویت‌های پژوهشی در مجموع مقاله‌های هفت نشریه علمی - پژوهشی، به سه موضوع مذکور اختصاص یافته است. همچنین سه موضوع مذکور، بیشتر در دو فصلنامه "پژوهشنامه اقتصادی" و "تحقیقات اقتصادی" منتشر شده است. از این رو، دو فصلنامه مذکور در چاپ مقاله‌هایی که بیشترین درصد موضوعی را به خود اختصاص داده است، سهم بیشتری نسبت به فصلنامه‌های دیگر دارد.

پیشنهادها

با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود که به مشارکت پژوهشی زنان در حوزه مسائل اقتصادی بیشتر توجه شود و در سطح کلان، فرهنگ‌سازی مناسب برای تثبیت جایگاه زنان به عنوان بخشی از قشر دانشگاهی، مورد توجه مسئولان و دست‌اندرکاران قرار گیرد و تدابیر مناسبی نیز برای

ارتقای شغلی و موقعیت علمی زنان پژوهشگر به منظور استفاده از توان بالقوه زنان متخصص در سطوح عالی در نظر گرفته شود. با توجه به گرایش موضوعی مقاله‌ها، برای هدایت پژوهش‌ها به سوی اولویت‌ها و شناسایی خلاءهای موجود در حوزه مسائل اقتصادی و چاپ مقاله درباره آنها پیشنهاد می‌شود که نیازسنجی پژوهشی انجام شود تا موضوع مقاله‌ها بر اساس نیازهای هر دوره زمانی باشد. اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، دانشجویان تحصیلات تکمیلی را به پژوهش درباره موضوع‌های اساسی ترغیب کنند. همچنین پیشنهاد می‌شود که پژوهش حاضر در سال‌های آینده تکرار شود و نتایج آن با نتایج این بررسی مقایسه شود و تغییرات آینده نشریه‌ها مورد بررسی قرار گیرد. علاوه بر این، به انجام بررسی‌های بیشتری درباره سایر مجلات مرتبط با این حوزه نیاز است تا ماهیت این حوزه پژوهشی بهبود یابد. انجام پژوهش‌هایی نیز به منظور تحلیل محتوای سایر نشریه‌های تخصصی در حوزه‌های مختلف علوم پیشنهاد می‌شود.

منابع

فارسی

- ابرامی، هوشنگ (۱۳۷۸). شناختی از دانش‌شناسی: علوم کتابداری و دانش‌رسانی. تهران: نشر کتابدار.
- زکی، محمد (۱۳۸۵). بررسی تحلیل محتوای گرایش‌های پژوهشی در مجلات علمی تخصصی مدیریت. فصلنامه دانش مدیریت، ۱۹ (۷۵)، ۴۳-۷۱.
- سیدین، مهرداد و باب‌الحوایجی، فهیمه (۱۳۸۸). تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحدهای تهران شمال، علوم و تحقیقات تهران، علوم و تحقیقات اهواز و همدان در سال‌های ۱۳۷۲-۱۳۷۶. پیام کتابدار، (۵۶) ۹۵-۱۲۹.
- عبدالمجید، امیرحسین (۱۳۸۴). بررسی تحلیلی و استنادی مقالات تألیفی حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی در مجلات علمی-پژوهشی و علمی-ترویجی فارسی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۳. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. اهواز: دانشگاه شهید چمران اهواز.
- موحد، علی؛ ایزدی، پگاه (۱۳۸۹). ارزیابی کمی و کیفی مقاله‌های فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طی دوره ۱۰ ساله (۷۸-۱۳۸۷). فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طبیعی، ۷۱، ۸۳-۹۳.

انگلیسی

- Dennis, A. D. (2007). The impact of the open access movement on medical based scholarly publishing in Nigeria. Retrived from the world wide web: <http://firstmonday.org> 23 feb 2011.
- Luzadis, Valerie A; Castello, Leandro; Choi, Jaewon; Greenfield, Eric; Kim, Sung-kyun; Munsell, John; Nordman, Erik; Franco, Carol; and Olowabi, Flavien (2010). The science of ecological economics: A content analysis of Ecological Economics 1989–2004. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1185 (1), 1–10
- Nasir, Suphan. (2005). The development, change, and transformation of management information systems (MIT): a content analysis of articles published in business and marketing journals. *International Journal of information management*, 25 (5), 442–457.
- Pitts, Brenda G. & Pedersen, Paul M. (2005). Examining the body of scholarship in sport management: a content analysis of the journal of sport management. *The SMART Journal*, 2 (1), 33–52.

